

Het geslacht *Haplochilus* heeft trouwens een zeer groot verspreidingsgebied en komt, in verschillende soorten, in bijna alle warme streken der aarde voor.

Toen, in zake malaria-bestrijding, de *Haplochilus*-periode voorbij was, is een *Azolla*-periode aangebroken. *Azolla* is de wetenschappelijke geslachtsnaam van een zeer klein plantje, dat tot de varenachtige planten behoort en aan de oppervlakte van stilstaand zoetwater leeft. Het komt daar dikwijls in zoo groote hoeveelheden voor, dat het water geheel als met een groenachtig bruine korst is bedekt. Van Duitsche zijde werd nu het denkbeeld gepropageerd, dat zulk water voor muggen practisch onbewoonbaar moest zijn, primo, omdat de wijfjes geen eieren erin zouden kunnen leggen en secundo, omdat, zoo zich al larven erin bevonden, de zich daaruit ontwikkelende muggen geen gelegenheid zouden vinden om uit te vliegen. Serieuze proeven werden blijkbaar niet genomen, maar het denkbeeld vond in allerlei Tijdschriften zijn weg ook naar Nederlandsch Indië met het gevolg, dat van allerlei zijden bij 's Lands Plantentuin *Azolla*-plantjes werden aangevraagd voor malaria-bestrijding. Nu komt ook op Java eene *Azolla*-soort vrij algemeen o.a. op de sawah's voor; men behoeft bijvoorbeeld maar door de Preanger te sporen om, vooral op jonge rijstvelden, de bedoelde bruine laag hier en daar waar te nemen. Aan de verschillende aanvragen kon derhalve gemakkelijk worden voldaan, zij het ook onder mededeeling, dat men zich van de resultaten niet te veel moest voorstellen. Want zóó dom is een aanstaande moeder mug niet, of ze weet haar achterlijf nog wel tusschen een paar blaadjes in het water te brengen om eieren te leggen en zóó onhandig is geen uitkomende mug, of ze weet dien kleinen hinderpaal wel te overwinnen. Bovendien, een kleine windvlaag is voldoende, om in de bruine *Azolla*-laag open gedeelten te doen ontstaan. Ook zijn, om volkomen zekerheid te hebben, in het muggenrijkste gedeelte van den Plantentuin nog proeven genomen met *Azolla*-culturen in ruime potten, waarbij is gebleken, dat zelfs de dichtste laag voor de muggen geen beletsel oplevert.

Langzamerhand is intusschen ook de *Azolla*-mode voorbijgegaan; wij hebben nu weer een andere, waarvan ik echter evenmin veel verwacht. Een Engelsch medicus meent namelijk te hebben ontdekt, dat de muggen onaangenaam worden aangedaan en verjaagd door de lucht van *Ocimum viride*, een plant van de familie der Labiaten en nauw verwant aan de welbekende *Selassi* (*Ocimum basilicum*). Ook deze ontdekking heeft weder de rondte gedaan in allerlei, speciaal koloniale, tijdschriften, met het gevolg, dat aanvragen om zaad van *Ocimum viride* hier thans veelvuldig voorkomen. Het zal echter wel weder op een teleurstelling neerkomen; zoo meldde dezer dagen een aanvrager op Borneo, wien eenigen tijd geleden zaad werd toegezonden, dat de plantjes voortreffelijk gedijden, maar dat hij van een vermindering van het aantal muggen in zijn omgeving niets kon bemerken.

Van een volgende mode hoop ik den lezer t. z. t. wel weder mededeeling te doen.

J. C. K.

Buitenzorg, 14 Sept. 1913.

---

## WAT IS PLANKTON?

Deze vraag werd ons eens gedaan en, zooals het meer gaat, het antwoord dat wij gaven bevredigde ons later niet. Er is zooveel over zoo'n eenvoudige vraag te zeggen, wat men niet altijd helder voor den geest heeft. Plankton is een in zoet- of zoutwater

drijvende *levensgemeenschap*. Het bestaat uit dierlijke en plantaardige organismen, die meer of minder passief zijn ten opzichte van golfslag, stroomingen, eb en vloed. In de meeste gevallen zijn het zeer kleine planten en dieren, die als een fijn stof in het water zijn verdeeld en voor het ongewapend oog meest onzichtbaar zijn. Vooral in de oceaan is het aantal soorten van plankton-organismen enorm groot. Eerst sedert het begin van de vorige eeuw weet men, dat die groote watervlakte bewoond is. HOMERUS spreekt van de onvruchtbare zeeën en GOETHE zegt in Faust II van de golven:

Sie schleicht heran an abertausend Enden,

Unfruchtbar selbst, Unfruchtbarkeit zu spenden.

Zelfs de bekende natuuronderzoeker CHARLES DARWIN meende dat de volle zee onbewoond was. Hij schrijft tenminste in zijn bekend werk: „Reis van een natuuronderzoeker om de wereld” over een „woestijn van water”. Eerst na de verbetering van het mikroskoop en na de uitwerking van bepaalde methoden voor het vangen van deze mikroörganismen heeft men de bewoners van de „volle zee” leeren kennen. Er is een tweede *levensgemeenschap* waarmede het plankton zijn terrein moet deelen niet alleen, maar welke ook voor een groot deel van plankton leeft. Deze vormt wat de voortbeweging betreft een scherpe tegenstelling met het plankton. *Het nekton* beweegt zich actief, zwemt, terwijl het plankton zweeft en een speelbal is van het water. Tot het *nekton* behooren dus walvissen, zeeslangen, koppootigen, visschen enz. De grens tusschen nekton en plankton is niet scherp te trekken. Sommige planktonten zijn vrij groot bijv. Salpen, Ribkwallen, Staatkwallen enz. en hebben een eigen beweging; sommige nektonten hebben ontwikkelingsstadiën, die tot het plankton behooren (bij sommige Visschen). Een derde levensgemeenschap die met het plankton in relatie staat is het *benthos*. Hieronder verstaan we de op den zeebodem levende planten en dieren, welke of vast zitten of daar rondkruipen. We kunnen dus spreken van het *sessile* (vastzittende) *benthos* en van het *vagile* (beweeglijke) *benthos*. We kunnen het plankton onderscheiden in zoet- en zoutwater plankton. Het zoutwater-plankton is dat van de volle zee en dat van de kust. ’t Laatste is nog rijker aan vormen en individuen dan ’t eerste. Bij zeer groote meren zou men ’t zoetwater-plankton in dezelfde afdelingen kunnen verdeelen.

(Wordt vervolgd).

DE V. S.

---

## CORRESPONDENTIE.

### DRINGEND VERZOEK AAN INZENDERS VAN PLANTENMATERAAL.

Droog de plant eerst of zet haar op spiritus of formol, doch stuur haar *niet* levend over, want dan komt de boel meest half verrot en onkenbaar aan. Bovendien ben ik dikwijls op reis en moet de zending een dag of veertien bij mij blijven liggen voor ik haar te zien krijg. *Zend geen losse bladeren of bloemen, maar laat deze aan de twijg zitten.* Vergewis U goed, dat bladeren, bloemen en eventueel ook vruchten van dezelfde plant afkomstig zijn. Stuur *geen* losse plantendeelen, die kunnen alleen met groote moeite en vaak in het geheel niet gedetermineerd worden.

C. A. B.

Gouv. besluit dd. 26 Juni 1908 No 42.

Is goedgevonden en verstaan:

Bij wijze van tijdelijken maatregel te bepalen, dat door personen in Nederlandsch-Indië aan het Zoölogisch Museum van het Departement van Landbouw te Buitenzorg ten geschenke aangeboden dieren, voorwerpen of verzamelingen op 's Lands kosten kunnen worden verzonden naar genoemde plaats.